

Az európai adatvédelmi biztos véleménye az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló) (.../.../.) EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi módosított rendeletjavaslatról

(2011/C 101/03)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, és különösen annak 16. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 45/2001/EK rendelet ⁽²⁾ 28. cikkének (2) bekezdése szerinti véleménykérésre,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

1. Az Európai Bizottság 2010. október 11-én elfogadta az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló (.../.../.)EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi módosított rendeletjavaslatot (a javaslat) ⁽³⁾. Ugyanezen a napon a Bizottság által elfogadott javaslatot a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdésével összhangban egyeztetésre elküldték az európai adatvédelmi biztosnak. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a Bizottság egyeztet vele, és kéri, hogy a javaslat preambulumbekezdéseiben hivatkozzanak erre az egyeztetésre.
2. Az Eurodacot a Dublini Egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló

„Eurodac” létrehozásáról szóló 2725/2000/EK rendelet ⁽⁴⁾ hozta létre. A Bizottság 2008 decemberében az Eurodac-rendelet módosítására irányuló átdolgozott javaslatot fogadott el ⁽⁵⁾ (a továbbiakban: a 2008. decemberi javaslat). Az európai adatvédelmi biztos egy 2009. februári véleményben közölte a javaslattal kapcsolatos észrevételeit ⁽⁶⁾.

3. A 2008. decemberi javaslat célja az volt, hogy hatékonyabban segítse elő a Dublin-rendelet alkalmazását, és jobban eloszlassa az adatvédelemmel kapcsolatos aggodalmakat. Ezenkívül az informatikai igazgatási keretet összehangolta a SIS II és a VIS-rendeletben foglalt kerettel azért, hogy kimondta: az Eurodac működési irányítási feladatait a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek operatív irányítását végző jövőbeni ügynökség veszi át ⁽⁷⁾ (a továbbiakban: informatikai ügynökség) ⁽⁸⁾.
4. A Bizottság ezt követően 2009 szeptemberében módosított javaslatot fogadott el, amelyben felvetette annak lehetőségét, hogy a tagállamok bűnüldöző hatóságai és az Europol terrorcselekmények és más súlyos bűncselekmények megelőzése, felderítése és kivizsgálása érdekében felhasználhassák az Eurodac központi adatbázisát.

⁽⁴⁾ HL L 62., 2002.3.5., 1. o.

⁽⁵⁾ Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról) szóló (.../.../.)EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról, COM(2008) 825 végleges.

⁽⁶⁾ 2009. február 18-i vélemény az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló (.../.../.)EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló rendeletjavaslatról (COM(2008) 825 végleges); HL C 229., 2009.9.23., 6. o.

⁽⁷⁾ A szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek operatív irányítását végző ügynökség létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatot (COM(2009) 293 végleges) 2009. június 24-én fogadták el. 2010. március 19-én módosított javaslat elfogadására került sor: Módosított javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács .../.../EU rendelete a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról, COM(2010) 93.

⁽⁸⁾ Az európai adatvédelmi biztos véleményt adott ki az informatikai ügynökség létrehozásáról (2009. december 7-i vélemény a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról, valamint a SIS II és VIS-rendszerek az EU-Szerződés VI. címe alá tartozó üzemeltetési igazgatási feladatainak az ügynökségre ruházásáról szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatról, HL C 70., 2010.3.19., 13. o).

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ COM(2010) 555 végleges.

5. Az említett javaslat bevezetett egy áthidaló klauzulát a bűnüldözési célból történő hozzáférés lehetővé tétele érdekében, valamint a szükséges kísérő rendelkezéseket, és módosította a 2008. decemberi javaslatot. A javaslatot a bűnüldözési célokból történő hozzáférés pontos részletes szabályait meghatározó, az Eurodac-adatokkal való összevetésre irányulóan a tagállamok bűnüldözési hatóságai és az Europol által bűnüldözés céljából benyújtott kérésekről szóló tanácsi határozatra ⁽¹⁾ (a továbbiakban: tanácsi határozat) irányuló javaslattal egyidejűleg mutatták be. Az európai adatvédelmi biztos 2009. decemberében véleményt adott ki erről a javaslatról ⁽²⁾.
6. A Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével és a pillérrendszer eltörlésével a tanácsi határozatra irányuló javaslat érvényét veszítette; hivatalosan vissza kellett vonni, és egy olyan új javaslattal felváltani, amely figyelembe veszi az EUMSZ. új keretét.
7. A javaslat indokolása kimondja, hogy a menekültügyi csomagról ⁽³⁾ folyamatban lévő tárgyalások előmozdítása és az Eurodac-rendeletéről szóló egyezmény megkötésének megkönnyítése érdekében a Bizottság helyesebbnek látja törölni az Eurodac-rendeletből a bűnüldözési célú hozzáférésre utaló rendelkezéseket.
8. A Bizottság úgy látja továbbá, hogy a javaslat e (meglehetősen ellentmondásos) részének törlése és ezáltal az új Eurodac-rendelet zökkenőmentes elfogadása a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség nagyméretű IT-rendszereinek üzemeltetési igazgatását végző ügynökség időbeni felállítását is elő fogja segíteni, mivel a tervek szerint az Eurodac irányításáért is az ügynökség lesz felelős.
9. Következésképpen, noha a jelen módosított javaslat bevezet két technikai rendelkezést, fő célja, hogy a korábbi (vagyis a 2009. szeptemberi) javaslatból törölje a bűnüldözési célú hozzáférés lehetőségére vonatkozó rendelkezést. Ezért úgy ítélték meg, hogy nincs szükség újabb hatásvizsgálatra külön a jelen javaslat céljából.

⁽¹⁾ COM(2009) 344.

⁽²⁾ Az európai adatvédelmi biztos véleménye az (egy harmadik ország állampolgára vagy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló) .../.../EK rendelet hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló Eurodac létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi módosított rendeletjavaslatról, valamint az Eurodac-adatokkal való összevetésre irányulóan a tagállamok bűnüldözési hatóságai és az Europol által bűnüldözés céljából benyújtott kérésekről szóló tanácsi határozati javaslatról, HL C 92., 2010.4.10., 1. o.

⁽³⁾ A „menekültügyi csomag” célja az uniós menekültügyi rendszer működésének javítása és a menedékkérők jogainak erősítése. Tartalmazza a befogadási feltételekről szóló irányelv, a Dublin-rendelet és az Eurodac-rendelet módosításait. Emellett előírja egy Európai Menekültügyi Támogatási Hivatal (EMTH) létrehozását, valamint egy olyan kísérő határozatot, amely a jelenleg az Európai Menekültügyi Alap számára elkülönített források egy részének átcsoportosításával megkönnyítené a Hivatal finanszírozását.

II. AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS VÉLEMÉNYÉNEK KÖZPONTI KÉRDÉSEI

10. Az európai adatvédelmi biztos a fent említetteknek megfelelően e területhez kapcsolódóan korábban több véleményt is kiadott. E vélemény célja, hogy ajánlásokat tegyen a javaslat tökéletesítésére; az ajánlások egy részét új fejlemények, másik részét korábban tett és ez idáig meg nem valósított ajánlások indokolják olyan helyzetekben, ahol az európai adatvédelmi biztos megállapítása szerint érveit nem vették kellően figyelembe, illetve ezeket az ajánlásokat új érvek támasztják alá.
11. A jelen vélemény a következő szempontokat helyezi előtérbe:
- az Eurodachoz bűnüldözési célokból történő hozzáférésre vonatkozó rendelkezések törlése,
 - azon személyek helyzete, akiknek az ujjlenyomata nem használható,
 - az érintett tájékoztatása,
 - a rendelkezésre álló legjobb technikák alkalmazása a „beépített adatvédelem” végrehajtása céljából,
 - az abból eredő következmények, hogy a rendszer fejlesztésével vagy irányításával (részben) egy harmadik felet bíznak meg.

III. A BŰNÜLDÖZÉSI CÉLÚ HOZZÁFÉRÉSÉRŐL SZÓLÓ RENDELKEZÉSEK TÖRLÉSE

12. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a jelenlegi javaslatból kihagyták a bűnüldözési hatóságok Eurodachoz való hozzáféréseinek lehetőségét. Noha az adatvédelmi biztos nem vitatja, hogy a kormányoknak megfelelő eszközökre van szükségük polgáraik biztonságának szavatolásához, e javaslat jogszerűségét illetően erős kételyeinek adott hangot az alábbi megfontolások alapján.
13. A terrorcselekmények és más súlyos bűncselekmények elleni küzdelmet célzó intézkedések jogalapot szolgáltathatnak a személyes adatok feldolgozásának engedélyezéséhez – még akkor is, ha az nem esik egybe az adatgyűjtés eredeti céljával –, feltéve, hogy a beavatkozás szükségességét egyértelmű és cáfolhatatlan adatok támasztják alá, valamint hogy bizonyítják a feldolgozási folyamat arányos voltát. Erre annál is inkább szükség van, mivel a javaslatok egy üldöztetés elől menekülő és ezért fokozottabb védelmet igénylő, sérülékeny csoportot érintenek. Kiszolgáltatott helyzetüket a javasolt intézkedés szükségességének és arányosságának értékelésekor figyelembe kell venni. Az európai adatvédelmi biztos konkrétan hangsúlyozta, hogy a szükségességet olyan érdemi bizonyítékok bemutatásával kell igazolni, amelyek bizonyítják, hogy a menedékkérők terrorizmussal és/vagy súlyos bűncselekményekkel hozhatók összefüggésbe. A javaslatokban erre nem került sor.

14. Általánosabb szinten az európai adatvédelmi biztos számos véleményben és észrevételben hangsúlyozta: fontos, hogy sor kerüljön az információcsere valamennyi meglévő eszközeinek értékelésére, mielőtt újakat javasolnának; ezt különösen kiemelte a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben folytatott információkezelés áttekintéséről⁽¹⁾, valamint „Az EU terrorizmusellenes politikája: legfőbb eredmények és jövőbeni kihívások” című közleményről⁽²⁾ szóló véleményében.
15. A meglévő eszközök hatékonyságának felmérése és ezzel egyidejűleg az új, tervezett intézkedések magánéletre gyakorolt hatásának vizsgálata nélkülözhetetlen, és jelentős szereppel kell felruházni az e területen tett európai uniós fellépést, a Stockholmi Programban előirányzott megközelítéssel összhangban. Ebben az esetben kiemelt figyelmet kell fordítani például az adatcsere prúmi mechanizmus keretében való végrehajtására. Ebben az összefüggésben számítani lehet az ujjlenyomatok cseréjére, ezért bizonyítani kell, hogy a rendszernek olyan súlyos hiányosságai vannak, amelyek indokolják a hozzáférést egy olyan adatbázishoz, mint az Eurodac.
16. Végül, számos korábbi véleményéhez hasonlóan az európai adatvédelmi biztos e véleményében is azt ajánlja, hogy fordítsanak kiemelt figyelmet azokra a javaslatokra, amelyek a polgárok átfogó kategóriáira – azaz nem csupán a gyanúsítottakra – vonatkozó személyes adatok összegyűjtését eredményezik. Eseti alapon kell továbbá mérlegelni és igazolni azokat az eseteket, ahol a személyes adatokat várhatóan más célra használnák fel, mint amelyre azokat eredetileg gyűjtötték, például az Eurodacban.

17. Összefoglalva: az európai adatvédelmi biztos üdvözlí a fenti elem törlését a jelenlegi javaslatból.

IV. A NYILVÁNTARTÁSBA NEM VEHETŐ SZEMÉLYEK HELYZETE

18. Az ujjlenyomatok gyűjtése és további feldolgozása nyilvánvalóan központi szerepet kap az Eurodac-rendszerben. Hangsúlyozni kell, hogy a biometrikus adatok – például az ujjlenyomatok – feldolgozása különleges kihívást jelent és olyan kockázatokkal jár, amelyeket kezelni kell. A javaslattal összefüggésben az európai adatvédelmi biztos külön rá kíván mutatni az úgynevezett „meghiúsult nyilvántartásba vétel” problémájára, azaz arra a helyzetre, amikor valakinek az ujjlenyomata valamilyen okból nem használható.
19. A nyilvántartásba vétel meghiúsulhat akkor, ha az adott személy ujjhegye vagy keze ideiglenesen vagy tartósan káro-

sodott. Ennek több oka is lehet, például betegség, fogyatékoság, sebek és égési sérülések. Bizonyos esetekben a jelenség az etnikai hovatartozással vagy a foglalkozással is összefüggésben állhat. Különösen úgy tűnik, hogy a mezőgazdasági és építőipari munkavállalók között nem elhanyagolható számban vannak olyanok, akinek az ujjai olyan mértékben károsodtak, hogy lenyomatuk olvashatatlan. Más, nehezen meghatározható gyakoriságú esetekben előfordulhat, hogy a menekültek az ujjlenyomatvétel elkerülése érdekében öncsonkítást végeznek.

20. Az európai adatvédelmi biztos elismeri, hogy nehézséget okozhat megkülönböztetni azon harmadik országbeli állampolgárokat, akik a személyazonosítási eljárás akadályozása érdekében önként okoztak kárt ujjlenyomatukban, illetve azokat, akiknek az ujjlenyomata valóban olvashatatlan.
21. Ugyanakkor mindenképpen gondoskodni kell arról, hogy a meghiúsult nyilvántartásba vétel önmagában ne vezessen a menedékkérők jogainak megtagadásához. Elfogadhatatlan lenne például, ha a meghiúsult nyilvántartásba vételt követően megtagadnák a menedékjog iránti kérelem értékelését vagy a menedékkérőnek nyújtott segítséget. Ebben az esetben ez azt jelentené, hogy az ujjlenyomatvétel lehetősége a menedékkérői jogállás elismerésének egyik kritériuma lenne. Az Eurodac célja, hogy megkönnyítse a Dublini Egyezmény alkalmazását, nem pedig az, hogy újabb feltételt (használható ujjlenyomat) támasszon valamely személy menedékkérői jogállásának megadásához. Ez sértené a célkorlátozás elvét, valamint legalábbis a menedékhez való jog szellemét.
22. Végül az európai adatvédelmi biztos ahhoz is ragaszkodik, hogy a jelen javaslat összhangban álljon az e területre vonatkozó egyéb irányelvekkel. Az elismerésről szóló irányelv konkrétan előírja, hogy minden kérelmet eseti alapon kell elbírálni, a meghiúsult nyilvántartásba vételt pedig bizonyosan nem említi a menedékjog iránti kérelmek értékelésének kritériumaként⁽³⁾.
23. A jelenlegi javaslat 6. cikkének (1) és (2) bekezdésében részben már számol a meghiúsult nyilvántartásba vétel lehetőségével⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Lásd különösen a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státusok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv 4. cikkének (3) bekezdését, HL L 304., 2004.9.30. 12. o.

⁽⁴⁾ „(1) Amennyiben az ujjhegyek állapota nem teszi lehetővé az e rendelet 18. cikke szerinti megfelelő összehasonlítást biztosító minőségű ujjlenyomatvételt, a származás helye szerinti tagállam ismét ujjlenyomatot vesz a kérelmezőtől, és a lehető leghamarabb, de legkésőbb a sikeres ujjlenyomatvételtől számított 48 órán belül újra megküldi azokat.”

„(2) Az (1) bekezdéstől eltérve, amennyiben a kérelmező egészségének biztosítása vagy a közegészség védelme érdekében hozott intézkedések következtében nem lehet a kérelmezőtől ujjlenyomatot venni, a tagállamok ezen okok megszűnését követően a lehető leghamarabb, de legkésőbb 48 órán belül leveszik és megküldik az ujjlenyomatokat.”

⁽¹⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2010. szeptember 30-i véleménye a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben folytatott információkezelés áttekintéséről szóló, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett bizottsági közleményről; elérhető az adatvédelmi biztos honlapján.

⁽²⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2010. november 24-i véleménye „Az EU terrorizmusellenes politikája: legfőbb eredmények és jövőbeni kihívások” című, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett bizottsági közleményről; elérhető az adatvédelmi biztos honlapján.

24. Ezek a rendelkezések azonban csupán az ideiglenesen megíjult nyilvántartásba vétel feltételezését tárgyalják, miközben az esetek jelentős részében az ujjenyomatvétel tartósan lehetetlen. A Közös Konzuli Utasítást módosító rendelet⁽¹⁾ 1. cikke rendelkezik az ilyen esetekről, és kimondja, hogy: (...) A tagállamok biztosítják, hogy a kérelmező méltóságát garantáló, megfelelő eljárások állnak rendelkezésre arra az esetre, ha a felvétel során nehézségek merülnek fel. Az ujjenyomatvétel fizikai kivitelezhetetlensége nem befolyásolhatja a vízum megadását vagy elutasítását.
25. Annak érdekében, hogy az ilyen eseteket az Eurodackal összefüggésben is szabályozzák, az európai adatvédelmi biztos ezen igény alapján a 6. cikk egy további rendelkezéssel történő kiegészítését ajánlja, a következők szerint: „A használható ujjenyomat szolgáltatásának ideiglenes vagy tartós kivitelezhetetlensége nem befolyásolhatja hátrányosan az adott személy jogállását. Semmiképpen sem szolgáltatathat kellő alapot a menedékjog iránti kérelem értékelésének megtagadásához vagy a kérelem elutasításához”.

V. AZ ÉRINTETT TÁJÉKOZTATÁSHOZ VALÓ JOGA

26. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a tájékoztatáshoz való jog tényleges érvényesülése döntő fontosságú az Eurodac megfelelő működéséhez. Különösen lényeges annak biztosítása, hogy az információt oly módon bocsássák rendelkezésre, amely lehetővé teszi, hogy a menedékkérő teljes mértékben megértse helyzetét és jogainak mértékét, köztük azokat az eljárási lépéseket is, amelyeket az esetében hozott közigazgatási döntést követően megtehet. Az európai adatvédelmi biztos továbbá emlékeztet arra, hogy a hozzáférési jog az adatvédelem sarokköve, ahogyan azt különösen az EU Alapjogi Chartájának 8. cikke említi.
27. Az európai adatvédelmi biztos már az Eurodacról szóló korábbi véleményében is kiemelte ezt a szempontot. Mivel a javasolt módosítást nem fogadták el, az adatvédelmi biztos hangsúlyozni kívánja e kérdés fontosságát.
28. A javaslat 24. cikke a következőképpen szól:

Az e rendelet hatálya alá tartozó személyt a származási hely szerinti tagállam írásban és adott esetben szóban – olyan nyelven, amelyet a személy ésszerűen feltételezhetően megért – a következőkről tájékoztatja:

(...)

e) az adott személyre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés joga, a rá vonatkozó téves adatok helyesbítésére

vagy a rá vonatkozó, jogszerűtlenül feldolgozott adatok törlésére irányuló kérelem joga, valamint az említett jogok gyakorlására vonatkozó eljárásokról szóló tájékoztatás joga, ideértve az ellenőr és a 25. cikk (1) bekezdésében említett nemzeti felügyeleti hatóságok elérhetőségét is.

29. Az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy fogalmazzák át a 24. cikket, hogy az pontosabban tartalmazza a kérelmezőnek biztosítandó jogokat. A jelenlegi megfogalmazás nem világos, mivel „az említett jogok gyakorlására vonatkozó eljárásokról szóló tájékoztatás (...)” joga úgy értelmezhető, mint adatokhoz való hozzáférési jogosultság és/vagy a téves adatok helyesbítésére (...) vonatkozó jog része. Ezenkívül a fenti rendelkezés jelenlegi megfogalmazása szerint a tagállamok nem a jogok tartalmáról, hanem azok „létezéséről” kötelesek tájékoztatni a rendelet hatálya alá tartozó személyt. Mivel ez csak stilisztikai kérdésnek tűnik, ezért az adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a 24. cikket az alábbiak szerint fogalmazzák át: „Az e rendelet hatálya alá tartozó személyt a származási hely szerinti tagállam (...) tájékoztatja a következőkről (...): g) a rá vonatkozó adatokhoz való hozzáférési jogosultság, a rá vonatkozó téves adatok helyesbítésére vagy a rá vonatkozó, jogszerűtlenül feldolgozott adatok törlésére irányuló kérelem joga.”

VI. A RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ LEGJOBB TECHNIKÁK

30. A javaslat 4. cikkének (1) bekezdése szerint: „Az átmeneti időszakot követően az Eurodac üzemeltetésének irányításáért az Európai Unió általános költségvetéséből finanszírozott igazgató hatóság felel. Az igazgató hatóság a tagállamokkal együttműködésben biztosítja, hogy a központi rendszer tekintetében – a költség-hason elemzésre is figyelemmel – a rendelkezésre álló mindenkori legjobb technológiát alkalmazzák.” Az európai adatvédelmi biztos üdvözlöi a 4. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményt, ugyanakkor megjegyzi, hogy a fenti rendelkezésben használt „a rendelkezésre álló (...) legjobb technológia” kifejezést a „rendelkezésre álló (...) legjobb technikák” megfogalmazással kellene helyettesíteni, amely mind a használt technológiát, mind a létesítmény tervezésének, kivitelezésének, karbantartásának és üzemeltetésének a módját magában foglalja.
31. Ez fontos, mivel a „rendelkezésre álló legjobb technikák” fogalma tágabb, és magában foglalja a „beépített adatvédelem” alkalmazását elősegítő különféle szempontokat; ez az elv pedig kulcsszerepet tölt be az adatvédelemmel kapcsolatos uniós jogi keret felülvizsgálatában. Hangsúlyozza, hogy az adatvédelem több különböző eszközzel is végrehajtható, és nem mindegyik technológiai jellegű. Valóban fontos, hogy ne csupán a technológia vizsgálatára kerüljön sor, hanem arra is, az hogyan alkalmazandó a szóban forgó adatvédelmi cél elérését segítő eszközként. Az üzleti folyamatokat e cél elérésének irányába kell terelni, ami eljárások és szervezeti struktúrák formájában jelenik meg.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. április 23-i 390/2009/EK rendelete a diplomáciai és konzuli képviseltek számára kibocsátott, a vízumokra vonatkozó Közös Konzuli Utasításnak a biometrikus adatok bevezetése, valamint a vízumkérelmek átvételének és feldolgozásának megszervezésére vonatkozó rendelkezései tekintetében történő módosításáról; HL L 131., 2009.5.28., 1. o.

32. E tekintetben és általánosabb szinten az európai adatvédelmi biztos szeretné megismételni azt a korábbi véleményeiben⁽¹⁾ tett ajánlását, hogy a Bizottság – az általa a környezetvédelem terén elfogadott eljárást⁽²⁾ alkalmazva – az ágazati érdekeltekkel közösen határozza meg és népszerűsítse a „rendelkezésre álló legjobb technikákat”. A „rendelkezésre álló legjobb technikák” a technológiák és működési módjaik fejlődésének leghatékonyabb és legfejlettebb szakaszát jelentik; utóbbiak azt jelzik, hogy egy adott technika a gyakorlatban lehetővé teszi-e – az adatok és a magánélet védelmével kapcsolatos uniós kerettel összhangban – egy konkrét bizonyítási határ meghatározását. A rendelkezésre álló legjobb technikák célja az lesz, hogy megelőzzék, ahol pedig ez nem lehetséges, elfogadható szintre csökkentsék az ilyen jellegű adatfeldolgozáshoz kapcsolódó biztonsági kockázatokat, és minimalizálják azok magánéletre gyakorolt hatását.
33. A folyamat során a „rendelkezésre álló legjobb technikákra” vonatkozó referenciadokumentumokat is kellene biztosítani, amelyek más nagyméretű uniós IT-rendszerek irányításához is igen hasznos útmutatóként szolgálhatnak. A folyamat ezenfelül EU-szerte felgyorsítja majd az ilyen intézkedések harmonizációját. Végül, de nem utolsósorban, a rendelkezésre álló legjobb magánélet- és biztonságbarát technikák fogalmának meghatározása megerősíti az adatvédelmi hatóságok felügyeleti szerepét azáltal, hogy az adatkezelők által elfogadott, a magánélet és az adatok védelmével összhangban álló műszaki hivatkozásokat biztosít számukra.

VII. ALVÁLLALKOZÓK SZERZŐDTETÉSE

34. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat nem tér ki arra a kérdésre, hogy a Bizottság⁽³⁾ feladatainak egy részére más szervezetet vagy jogalanyt (például magáncéget) lehet szerződtetni. Mindazonáltal a Bizottság mind a rendszer, mind a kommunikációs infrastruktúra fejlesztésére és irányítására gyakran szerződtet alvállalkozókat. Noha a tevékenységek alvállalkozókra történő átruházása önmagában nem ellentétes az adatvédelmi előírásokkal, komoly garanciákra van szükség annak biztosításához, hogy a 45/2001/EK rendelet alkalmazhatóságát – az európai adatvédelmi biztos általi adatvédelmi felügyeletet is ideértve – az alvállalkozók szerződtetése semmilyen módon ne befolyásolja. Ezenkívül további, fokozottan technikai jellegű garanciákat is el kell fogadni.
35. Ezzel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy az Eurodac-rendelet felülvizsgálatának keretében a SIS II jogi eszközeiben előirányzottakhoz hasonló jogi garanciákat kellene értelemszerűen előírni, pontosítva,

hogy abban az esetben is, ha a Bizottság feladatai egy részének elvégzésével más szervet vagy szervezetet bíz meg, biztosítania kell, hogy az európai adatvédelmi biztos rendelkezzen a feladatainak teljes körű elvégzéséhez szükséges jogokkal és lehetőségekkel, beleértve a helyszíni ellenőrzések végrehajtását, vagy annak a lehetőségét, hogy gyakorolja a 45/2001/EK rendelet 47. cikke által ráruházott bármely más hatáskört.

VIII. KÖVETKEZTETÉSEK

36. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a Bizottság egyeztetet vele, és kéri, hogy a javaslat preambulumbekzdéseiben hivatkozzanak erre az egyeztetésre.
37. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a jelenlegi javaslatból kihagyták a bűnüldöző hatóságok Eurodac-hoz való hozzáféréseinek lehetőségét.
38. Az ujjlenyomatok gyűjtése és további feldolgozása központi szerepet kap az Eurodac-rendszerben. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a biometrikus adatok – például az ujjlenyomatok – feldolgozása különleges kihívást jelent, és olyan kockázatokkal jár, amelyeket kezelni kell. Az európai adatvédelmi biztos különösen rá kíván mutatni az úgynevezett „meghiúsult nyilvántartásba vétel” problémájára, azaz arra a helyzetre, amikor valakinek az ujjlenyomata valamilyen okból nem használható. A meghiúsult nyilvántartásba vétel önmagában nem vezethet a menedékkérők jogainak megtagadásához.
39. Az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy a javaslat 6a. cikkét egészítsék ki egy rendelkezéssel, a következők szerint: „A használható ujjlenyomat szolgáltatásának ideiglenes vagy tartós kivitelezhetetlensége nem befolyásolhatja hátrányosan az adott személy jogállását. Semmiképpen sem szolgáltatathat kellő alapot a menedékkérő iránti kérelem értékelésének megtagadásához, vagy a kérelem elutasításához.”
40. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a tájékoztatáshoz való jog tényleges érvényesülése döntő fontosságú az Eurodac megfelelő működéséhez, hogy biztosítani lehessen, hogy az információt oly módon bocsássák rendelkezésre, amely lehetővé teszi, hogy a menedékkérő teljes mértékben megértse helyzetét és jogainak mértékét, köztük azokat az eljárási lépéseket is, amelyeket az esetében hozott közigazgatási döntést követően megtehet. Az európai adatvédelmi biztos javasolja, hogy fogalmazzák át a javaslat 24. cikkét, hogy az pontosabban tartalmazza a kérelmezőnek biztosítandó jogokat.
41. Az európai adatvédelmi biztos ajánlja a javaslat 4. cikke (1) bekezdésének módosítását a „rendelkezésre álló (...) legjobb technológia” kifejezés helyett a „rendelkezésre álló (...) legjobb technikák” kifejezés használatával. A rendelkezésre álló legjobb technikák mind a használt technológiát, mind a létesítmény tervezésének, kivitelezésének, karbantartásának és működtetésének a módját magukban foglalják.

⁽¹⁾ Az európai adatvédelmi biztos véleménye az intelligens közlekedési rendszerekről, 2009. július; az európai adatvédelmi biztos véleménye a rádiófrekvenciás azonosításról szóló közleményről, 2007. december; az európai adatvédelmi biztos 2006. évi éves jelentése, 48–49. o.

⁽²⁾ <http://eippcb.jrc.es/>

⁽³⁾ Illetve a fentiek értelmében a jövőben az igazgató hatóság. A Bizottságra való utalásokat ebben a bekezdésben az Eurodac adatkezelőjeként eljáró uniós intézményre vagy szervre tett utalásként kell értelmezni.

42. Azzal kapcsolatban, hogy a bizottsági feladatok egy részére más szervezetet vagy jogalanyt (például magáncéget) lehet szerződtetni, az európai adatvédelmi biztos ajánlása szerint garanciákra van szükség annak biztosításához, hogy a 45/2001/EK rendelet alkalmazhatóságát – az európai adatvédelmi biztos általi adatvédelmi felügyeletet is ideértve – a tevékenységek alvállalkozókra történő átruházása semmilyen módon ne befolyásolja. Ezenkívül további fokozottan technikai jellegű garanciákat is el kell fogadni.

Kelt Brüsszelben, 2010. december 15-én.

Peter HUSTINX
európai adatvédelmi biztos
